

Súd: Okresný súd Kežmarok
Spisová značka: 1P/13/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8420200113
Dátum vydania rozhodnutia: 14. 02. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Zuzana Salajová
ECLI: ECLI:SK:OSKK:2022:8420200113.8

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Kežmarok, sudkyňou JUDr. Zuzanou Salajovou, v právnej veci starostlivosti súdu o maloleté deti X. obe bytom u matky, obe zastúpené kolíznym opatrovníkom Úradom práce, soc. vecí a rodiny Kežmarok, deti rodičov - matky B., a otca Z., o návrhu matky na úpravu výkonu rodičovských práva a povinností k maloletým deťom, takto

rozhodol:

I. Mení rozsudok Krajského súdu v Prešove č. k. 21CoP/25/2014 - 68 z 21. 10. 2014 v časti výživného tak, že zvyšuje výživné na maloletého X., zo sumy 90 eur mesačne na sumu 120 eur mesačne, ktoré je otec Z., povinný prispievať vždy do 15. dňa toho ktorého mesiaca matke, a to od podania návrhu, t. j. 20. 01. 2020, do budúcnosti.

II. V prevyšujúcej časti návrh matky na zvýšenie výživného zamietá.

III. Mení rozsudok Okresného súdu Kežmarok č. k. 6P/32/2014 - 20 z 23. 04. 2014 v časti výživného tak, že zvyšuje výživné na maloletého B., zo sumy 50 eur mesačne na sumu 80 eur mesačne, ktoré je otec Z., povinný prispievať vždy do 15. dňa toho ktorého mesiaca matke, a to od podania návrhu, t. j. 20. 01. 2020, do budúcnosti.

IV. Dlžné výživné na mal. X. a mal. B. za obdobie od 20. 01. 2020 do 15. 01. 2022 vo výške 1 461,30 eur povoľuje otcovi splácať v mesačných splátkach po 30 eur mesačne, so začiatkom platenia v mesiaci marec 2022, spolu s bežným výživným, vždy do 15. dňa v mesiaci matke, až do úplného zaplatenia dlhu, a to pod stratou výhody splátok.

V. Otec je oprávnený stretávať sa s maloletými deťmi mal. X. a mal. B. každý nepárny víkend v mesiaci od piatka poobedia do nedele poobedia.

V stanovený deň a čas si otec maloleté deti prevezme v mieste ich bydliska a po skončení realizácie styku v stanovený deň a čas odovzdá maloleté deti matke maloletých detí v mieste bydliska maloletých detí.

Matka je povinná maloleté deti na stretnutie s otcom riadne a včas pripraviť.

VI. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

1. Navrhovateľka, matka maloletých podala 20. 01. 2020 na tunajší súd návrh v spojení s upresnením zo 07. 08. 2020, ktorým žiadala o zmenu úpravy rodičovských práv a povinností k mal. synom G., X. a B., a to tak, že žiadala, aby bol otec oprávnený stretávať sa s maloletými synmi každú 3. nedeľu v mesiaci v čase od 13.00 h do 16.00 h. Výživné žiadala zvýšiť na mal. X. na sumu 130 eur mesačne a na mal. B.

na sumu 110 eur mesačne. Súčasne matka žiadala, aby súd spojil toto konanie s konaním vedeným na tunajšom súde pod sp. zn. 3P/178/2018, ktorý sa týkal zmeny rozhodnutia iba vo vzťahu k mal. G..

2. Vo vzťahu k mal. G. podal otec ešte 29. 10. 2018 na tunajší súd návrh na zmenu rozhodnutia, a to rozsudku Okresného súdu Kežmarok č. k. 3C/129/2008 - 21 z 23. 04. 2008 v časti týkajúcej sa zverenia mal. G. A. do osobnej starostlivosti, ktorým žiadal, aby súd zveril mal. G. do jeho osobnej starostlivosti. Zároveň matku zaviazal prispievať na výživu mal. syna sumou 140 eur mesačne a matka by bola oprávnená stretávať sa s mal. synom neobmedzene po dohode s otcom.

3. Súd vo veci rozhodol rozsudkom z 28. 07. 2020, ktorým návrh na spojenie vecí zamietol, zmenil rozsudok Okresného súdu Kežmarok sp. zn. 3C/129/2008 z 23. 04. 2009 v časti týkajúcej sa zverenia mal. G. A., nar. XX. XX. XXXX, do osobnej starostlivosti tak, že zveruje mal. G., do osobnej starostlivosti otca Z. Obaja rodičia sú oprávnení a povinní zastupovať a spravovať majetok maloletého. Upravil styk maloletého G. s matkou B. tak, že matka je oprávnená stretávať sa so synom každý páryny víkend v mesiaci (dvakrát do mesiaca - páryny víkend) od piatka poobedia do nedele poobedia. Letné prázdniny súd upravuje tak, že v čase od 01. 07. do 15. 07. a od 01. 08. do 15. 08. toho ktorého roku bude starostlivosť o maloletého G. zabezpečovať matka a od 15. 07. do 31. 07. a od 15. 08. do 31. 08. bude maloletý G. v starostlivosti otca. Vianočné sviatky bude maloletý G. jeden týždeň u matky a jeden týždeň u otca tak, že každý druhý rok bude tráviť Vianočné sviatky u matky a Silvester u otca. Jarné prázdniny bude tráviť maloletý G. každý druhý rok u matky B. A.. Matka B. A. je povinná prispievať na výživu maloletého G. sumou 140 eur mesačne vždy do 15. dňa tohto ktorého mesiaca vopred k rukám otca od právoplatnosti tohto rozsudku. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania. Trovy konania znáša štát. Predmetný rozsudok nadobudol právoplatnosť 16. 06. 2009.

4. Predmetom konania sp. zn. 1P/30/2020 tak ostala zmena úpravy rodičovských práv a povinností len k mal. X. a B..

5. Otec s navrhovanou výškou výživného nesúhlasil, žiadal zvýšiť na sumu 120 eur mesačne a 80 eur mesačne. Rovnako nesúhlasil ani s navrhovanou úpravou styku, žiadal, aby maloletí chlapci boli u neho minimálne jeden víkend v mesiaci s tým, že náklady na prepravu uhradí matka.

6. Súd vykonal dokazovanie výsluchom navrhovateľky, výsluchom otca, výsluchom mal. X., výsluchom kolízneho opatrovníka a oboznámením sa s listinnými dôkazmi, najmä návrhom, žiadosťou o poskytnutie úveru, inkasom matky, dokladmi o platbách za telefón, lustráciami účastníkov v registri SP, REGOB, dokladmi otca o výdavkoch mal. G., rozhodnutím ÚPSVaR o vyradení otca z evidencie uchádzačov o zamestnanie, zmluvou o nájme, dokladmi matky o výdavkoch, vyjadrením otca k návrhu, ďalším vyjadrením otca, lekárskou správou matky, dokladmi matky o PN, správou RPPS z vyšetrenia maloletého, správou RPPS z 13. 09. 2021, 20. 09. 2021, správou z prešetrenia pomerov ÚPSVaR KK a správou o prešetrení pomerov ÚPSVaR Zvolen, dokladmi matky o príjmoch a výdavkoch.

7. Nakoľko rodičia i kolízny opatrovník navrhli na pojednávaní vypočúť maloletého X., a to aj z dôvodu, aby sa vyhol znaleckému dokazovaniu, súd pristúpil k výsluchu maloletého X. bez prítomnosti účastníkov, pričom postupoval podľa § 38 CMP. Súčasne rodičia i maloletý X. sa zúčastnili sedení na referáte poradensko-psychologických služieb v Kežmarku. Maloletý X. mal v čase výsluchu 14 rokov. Vo svojej výpovedi uviedol, že je žiakom 9. ročníka ZŠ a v lete bude mať 15 rokov. Po základnej škole by chcel ísť študovať do Popradu na opravu počítačových techník. Dištančné štúdium zvládol v pohode, s učením mu pomáhala najmä mama. Má dvoch bratov, pričom so starším G., ktorý žije u otca má skôr kamarátsky vzťah, pomôžu si, no nevolajú si často. S mladším bratom B. bývajú spolu u mamky a vychádzajú spolu dobre. G. k nim chodí len keď má cestu alebo sa mu chce. Kontakt s otcom nemá častý. Telefonujú si málo, najčastejšie ak volá s G., dá aj otca k telefónu. Sám od seba mu netelefonuje a ani otec mu nevolá. Otec ich často nechodí navštevovať. Cez prázdniny s otcom veľmi neboli, sú skôr tu s mamkou. S ockom by sa chcel stretávať tak, ako to bolo na začiatku, kedy to bolo striedavo. Oco by prišiel po nich každý druhý týždeň na víkend, boli by tam cez víkend, a v nedeľu by ich doviezol do K. K. N. a druhý víkend by bol G. u nich. Vianoce trávajú s mamkou, aj tie posledné trávili tu. Má bezlaktózovú diétu, stravu mu zabezpečuje mamka. Od otca dostáva darčeky, najmä z techniky. Krúžky nenavštevuje, pretože pre pandémiu boli zrušené. Na záver uviedol, že nevedel by odísť odtiaľto ako odišiel G.. On je doma tu, tu má svojich kamarátov.

8. Navrhovateľka vo svojej výpovedi po výsluchu maloletého i správach psychologičky upresnila svoj návrh a žiadala upraviť styk otca s maloletými synmi každý druhý nepárny víkend od piatka do nedele. Výživné na X. iadala vo výške 140 eur mesačne a na mal. B. v sume 80 eur mesačne od podania návrhu. Mala za to, že návrh je dôvodný, nakoľko u oboch synov sa od posledného rozhodnutia výrazne zmenili pomery, zrástli im výdavky. Starší X. je toho času už v 9. ročníku na ZŠ a novom školskom roku nastupuje na strednú školu. Plánuje ísť študovať na strednú školu do Popradu, kde by ostával na internáte, nakoľko cestovať každý deň domov je jednak finančne náročnejšie, a zároveň časovo náročnejšie a oveľa viac vyčerpávajúcejšie. Zároveň si túto školu vybral aj sám X.. Oliver má alergiu na laktózu, preto dodržiava diétu a na stravu má vyššie výdavky. Stravuje sa výlučne doma a mesačné výdavky sú v sume 150 eur. Na ošatenie, obuv, hygienické výdavky má výdavky 80 eur. Na školské pomôcky sú výdavky 15 - 20 eur mesačne. Telefón pre X. je v sume 20 eur mesačne. Pokiaľ ide o výdavky mal. B., tak na ošatenie, obuv, hygienické potreby mesačne minie 70 - 90 eur. Za stravu v škole platí 31 eur mesačne a strava doma je v sume 80 eur. Platí ešte ZRPŠ. Mal. B. navštevuje futbal. Jej výdavky pozostávajú z nákladov na bývanie v sume 230 eur mesačne, internet 28,15 eur mesačne a telefón 25 eur mesačne. Cestovné do práce má 150 eur mesačne, keďže pracuje v Starej Ľubovni. Na stravu pre seba minie 100 eur mesačne. Na ošatenie, obuv, hygienické potreby pre seba potrebuje tak 60 eur mesačne. Trpí atopickým ekzémom a za krémy platí 30 eur mesačne. Ešte spláca úver, ktorý si vzala na úhradu trov právneho zastúpenia v predchádzajúcom konaní a pôžičku v Tatrabanke, ktorá slúžila na zakúpenie spotrebičov do domácnosti. Otec sa s chlapcami kontaktuje minimálne, naposledy sa s otcom videli v jeseni, kedy sa stretli u psychologičky. Rovnako najstarší syn G., ktorý bol otcovi zverený do osobnej starostlivosti, nechodieval k matke v súdom určených intervaloch. Naposledy bol u matky začiatkom decembra 2021. Stretávanie detí s rodičmi výrazne ovplyvnila a znemožnila aj pandémia Covid-19.

9. Otec vo svojej výpovedi na pojednávaní uviedol, že si uvedomuje, že maloletí synovia s pribúdajúcim vekom majú vyššie výdavky. Pokiaľ ide o stretávanie každý druhý týždeň, nebol si istý, či to zvládne časovo i ekonomicky. Navrhol tiež, aby syn zvážil strednú školu v M., kde je tiež odbor automechanik. Ďalej uviedol, že v súčasnej dobe je zamestnaný s priemerným mesačným príjmom 1 000 eur mesačne. Okrem toho má živnosť v oblasti pohostinstva, z ktorej však doposiaľ vzhľadom na opatrenia proti pandémii nemá žiaden príjem. Zmenil bývanie a v súčasnej dobe platí 600 eur mesačne. Spoločne s ním žije v spoločnej domácnosti žije jeho manželka a jej dve maloleté deti. Na stravu pre celú rodinu majú výdavky cca. 400 - 500 eur mesačne. Na internet a telefón platí 42 eur mesačne. Telefón platí i synovi G. v sume 25 eur mesačne. G. platí internát a stravu v sume 100 eur mesačne, lieky 20- 30 eur mesačne, cestovné a vreckové 80 eur mesačne. Strava doma pre G. je v sume 60 eur mesačne. Potom má bežné výdavky na ošatenie, obuv, hygienické potreby pre seba i G.. Synovi aj v súvislosti s jeho vzdelávaním kúpil hady v sume 300 eur a tiež iné zvieratá. Plánuje mu zaplatiť vodičský preukaz. S výživným v sume 120 eur na mal. X. a 80 eur na mal. B. súhlasil. Nesúhlasil však s dlžným výživným.

10. Kolízny opatrovník vo svojej výpovedi na pojednávaní uviedol, že je potrebné zvýšiť výživné, a to v prípade mal. X. navrhol sumu 140 eur a v prípade mal. B. navrhol sumu 80 eur. Od posledných rozhodnutí sa výrazne zmenili pomery u oboch chlapcov a uplynulo 7 rokov. Pokiaľ ide o úpravu styku otca s maloletými, v rámci utuženia vzťahov je potrebné stretávania otca so synmi aspoň raz do mesiaca.

11. Podľa lustrácie v registri Sociálnej poisťovne, výpisu z účtu navrhovateľky za mesiac december 2021, má navrhovateľka príjem vo výške 1 200 - 1 300 eur mesačne.

12. Otec podľa lustrácie v registri Sociálnej poisťovne ako aj svojho vyjadrenia má priemerný mesačný príjem vo výške 1000 eur mesačne. Podľa jeho tvrdenia zo živnosti, ktorú prevádzkuje, príjem aktuálne nemá.

13. Z vyjadrení účastníkov mal súd za preukázané, že otec si plní vyživovaciu povinnosť v súdom určenej výške na mal. X. v sume 90 eur a na mal. B. v sume 50 eur a matka si plní vyživovaciu na mal. G. v sume 140 eur. Vzhľadom k tomu, že sa jedná o rovnakú sumu výživného, rodičia si navzájom výživné neplatia.

14. Podľa správy o prešetrení pomerov ÚPSVaR Kežmarok z 09. 02. 2022 maloletí X. a B. iju v spoločnej domácnosti s matkou, kde majú vytvorené vhodné podmienky pre svoj zdravý vývoj a vývin. Matka je zamestnaná ako zdravotná sestra v nemocnici v Starej Ľubovni s príjmom 1 000 eur mesačne priemerne. Jej mesačné výdavky spojené s bývaním sú v sume 500 eur mesačne, splátka pôžičky za právnik 100 eur, poisťka za auto raz štvrtročne 25 eur. Ďalej má výdavky na školu a školské pomôcky pre oboch

synov, ošatenie, obuv, hygienické potreby, telefóny celej rodiny. Mal. X. podľa správy RPPS uviedol, že s otcom by sa chcel stretávať každý druhý víkend. Počas pandémie COVID-19 sa stretnutia synov s otcom realizovali menej.

15. Podľa správy o prešetrení pomerov ÚPSVaR Kežmarok z 11. 01. 2022 otec maloletých žije so svojou manželkou, jej dvomi mal. dcérami a synom G. v M.. Všetky deti majú v domácnosti vytvorené vhodné podmienky pre svoj zdravý vývoj a vývin. Príjem otca je cca. 1 000 eur mesačne, okrem toho je SZČO, no za uvedené obdobie z tejto činnosti nemal žiaden príjem. V tom čase býval v nájme, kde platil 320 eur mesačne, elektrinu 40 eur mesačne, internet + TV 20 eur. Telefón G. 25 eur mesačne, sebe 20 eur mesačne. Internát pre syna 100 eur mesačne, cestovné 30 eur, vreckové 20 eur. Mal. G.tuduje na strednej škole v Banskej Bystrici, pričom od 24. 01. 2022 by mal opäť nastúpiť na internát. Počas dištančného štúdia vzdelávanie prebiehalo doma. Otec sa s mal. X. a mal. B. stretol v mesiaci október 2021, s deťmi je v telefonickom kontakte. Bol by rád, ak by sa stretával s chlapcami častejšie ako raz do mesiaca, no cestovné náklady by znášal s matkou napoly. Taktiež mal za to, že u syna G. došlo k zmene pomerov a je potrebné aj v jeho prípade zvýšiť výživné.

16. Podľa čl. 3 ods.1 Dohovoru o právach dieťaťa, záujem dieťaťa musí byť prvoradým hľadiskom pri akýchkoľvek postupoch týkajúcich sa detí, či už vykonávaných súkromnými zariadeniami sociálnej starostlivosti, súdmi, správnymi alebo zákonodarnými orgánmi.

Podľa čl. 5 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o rodine“), záujem maloletého dieťaťa je prvoradým hľadiskom pri rozhodovaní vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú. Pri určovaní a posudzovaní záujmu maloletého dieťaťa sa zohľadňuje najmä

- úroveň starostlivosti o dieťa,
- bezpečie dieťaťa, ako aj bezpečie a stabilita prostredia, v ktorom sa dieťa zdržiava,
- ochrana dôstojnosti, ako aj duševného, telesného a citového vývinu dieťaťa,
- okolnosti, ktoré súvisia so zdravotným stavom dieťaťa alebo so zdravotným postihnutím dieťaťa,
- ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do jeho dôstojnosti a ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do duševnej, telesnej a citovej integrity osoby, ktorá je dieťaťu blízkou osobou,
- podmienky na zachovanie identity dieťaťa a na rozvoj schopností a vlôh dieťaťa,
- názor dieťaťa a jeho možné vystavenie konfliktu lojality a následnému pocitu viny,
- podmienky na vytváranie a rozvoj vzťahových väzieb s obidvomi rodičmi, súrodencami a s inými blízkymi osobami,
- využitie možných prostriedkov na zachovanie rodinného prostredia dieťaťa, ak sa zvažuje zásah do rodičovských práv a povinností.

17. Podľa § 28 ods. 1 zákona o rodine, súčasťou rodičovských práv a povinností sú najmä:

- a) sústavná a dôsledná starostlivosť o výchovu, zdravie, výživu a všestranný vývin maloletého dieťaťa,
- b) zastupovanie maloletého dieťaťa,
- c) správa majetku maloletého dieťaťa.

Podľa § 28 ods. 2 zákona o rodine, rodičovské práva a povinnosti majú obaja rodičia. Pri ich výkone sú povinní chrániť záujmy maloletého dieťaťa.

Podľa § 36 ods. 1 zákona o rodine; Rodičia maloletého dieťaťa, ktorí spolu nežijú, môžu sa kedykoľvek dohodnúť o úprave výkonu ich rodičovských práv a povinností. Ak sa nedohodnú, súd môže aj bez návrhu upraviť výkon ich rodičovských práv a povinností, najmä určí, ktorému z rodičov zverí maloleté dieťa do osobnej starostlivosti. Ak je to potrebné v záujme maloletého dieťaťa a ak to vyžadujú pomery v rodine, súd môže upraviť styk dieťaťa aj s blízkymi osobami. Ustanovenia § 24, § 25 a 26 sa použijú primerane

Podľa § 62 ods. 1 Zákona o rodine; plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť.

Podľa § 62 ods. 2 Zákona o rodine; obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov.

Podľa § 62 ods. 5 Zákona o rodine ; výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť.

Podľa § 65 ods. 1 Zákona o rodine, výživné plnoletých detí upraví súd len na návrh.

Podľa § 75 ods. 1 Zákona o rodine; pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

Podľa § 77 ods. 1 Zákona o rodine; Právo na výživné sa nepremičuje. Možno ho však priznať len odo dňa začatia súdneho konania. Výživné pre maloleté dieťa možno priznať najdlhšie na dobu troch rokov spätne odo dňa začatia konania, ak sú na to dôvody hodné osobitného zreteľa.

Podľa § 78 ods. 1 Zákona o rodine; dohody a súdne rozhodnutia o výživnom možno zmeniť, ak sa zmenia pomery. Okrem výživného pre maloleté dieťa je zmena alebo zrušenie výživného možné len na návrh.

18. Predmetom tohto konania bol úprava rodičovských práv a povinností k mal. X. a mal. B.. Vo vzťahu k mal. G. boli rodičovské práva upravené rozsudkom tunajšieho súdu sp. zn. 3P/178/2018 z 28. 07. 2020, ktorým bol mal. G. zverený do osobnej starostlivosti otca, matka mala upravený styk s maloletým každý páry víkend v mesiaci a bola zaviazaná prispievať na výživu sumou 140 eur mesačne. Preto súd o mal. G. nerozhodoval.

19. Čo sa týka úpravy styku medzi rodičmi nebol rozpor, pričom rodičia i súd prihliadli aj názor mal. X., ktorý bol v konaní vypočutý a ktorý sa chcel otcom stretávať každý druhý týždeň od piatka do nedele, pričom by sa jednalo o iný víkend ako víkend, kedy má prísť G. k matke. Preto súd upravil styk s otca s mal. X. a mal. B. každý nepárny víkend od piatka poobedia do nedele poobede s tým, že otec si maloletých vyzdvihne v mieste bydliska maloletých a vráti ich matke v mieste bydliska maloletých.

20. Ďalej tak ostal predmetom konania nárok na zvýšenie výživného pre mal. X. zo sumy 90 eur mesačne na sumu po upresnení 140 eur mesačne od podania návrhu do budúca a na mal. B. zo sumy 50 eur mesačne na sumu po upresnení 80 eur mesačne od podania návrhu do budúca. Matka maloletého podaný návrh odôvodňovala skutočnosťou, že obaja maloletí toho času už navštevujú základnú školu, pričom X. už štúdiom na základnej škole končí a od septembra nastúpi na strednú školu mimo trvalého bydliska, mal. B. je žiakom prvého stupňa základnej školy. Ani jeden nemá žiaden príjem, pričom ich náklady spojené so štúdiom ako i náklady živobytie vzrástli. Tak ako to vyplýva z ustanovenia § 62 Zákona o rodine, vyživovacia povinnosť rodičov voči deťom je ich zákonnou povinnosťou a táto trvá až do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť.

21. Súd poukazuje na skutočnosť, že povinnosťou súdu rozhodujúceho o zmene rozhodnutia je vždy skúmať zmenu pomerov, ktorá nastala medzi účastníkmi od posledného rozhodnutia. Zmenou pomerov v zmysle ustálenej súdnej praxe súdov je i plynutie času (v zásade nastáva uplynutím troch rokov od poslednej úpravy, ak súčasne nenastali iné relevantné skutočnosti), pretože maloleté dieťa rastie a vyvíja sa, s čím sú spojené zvýšené výdavky. Ďalej zmenou je i trvalá zmena zdravotného stavu, nástup dieťaťa do školy vyššieho stupňa a pod. Zároveň však súd v žiadnom prípade neprislúcha hodnotiť, či pôvodne určené výživné bolo primerané, lebo v takomto prípade by dochádzalo k neprípustnej reparácii, už právoplatného rozhodnutia.

22. Pre správne určenie rozsahu vyživovacej povinnosti je dôležité vyhodnotenie zákonných kritérií, a to sú schopnosti a možnosti, majetkové pomery oboch rodičov, ich životná úroveň, osobná starostlivosť o dieťa a vyhodnotenie miery osobnej starostlivosti, vyhodnotenie výdajov rodičov, zhodnotenie oprávnenosti týchto výdajov. Pri povinnom rodičovi vyhodnotí jeho schopnosti, možnosti a majetkové pomery, prípadne aj otázku jeho možného zárobku, ak sa vzdá výhodnejšieho zamestnania alebo majetkového prospechu, prípadne, ak berie na seba povinný rodič neoprávnené riziká. Taktiež osobnú starostlivosť matky a tieto plnenia nemateriálnej povahy je potrebné pričítať matke na plnenie vyživovacej

povinnosti a premietnuť ich do pomeru, v akom by sa rodičia mali podieľať na úhrade výdajov maloletých, ktoré sú oprávnenými.

23. Pri hodnotení výdajov maloletého dieťaťa je potrebné zhodnotiť jeho potreby ako potreby základné, potom potreby, ktoré súvisia s aktivitami, záujmami, potrebami vyššieho vzdelania. Pri každých výdajoch maloletých detí, alebo oprávnených osôb je potrebné mať za to, že základné náklady, ktoré súvisia s ošatením, obuvou, hygienickými potrebami, nákupom drogerie a kozmetiky, nemusia byť exaktne preukázané. Tie sú teda považované za nejaké základné nevyhnutné.

24. Naposledy bolo výživné otca upravené v prípade mal. X. rozsudkom Krajského súdu v Prešove z 21. 10. 2014 č. k. 21CoP/25/2014 - 68, ktorým bol otec zaviazaný prispievať na výživu mal. X. 90 eur mesačne. Na mal. B. bolo výživné upravené rozsudkom Okresného súdu Kežmarok z 23. 04. 2014, č. k. 6P/32/2014 - 20, ktorým bol otec zaviazaný prispievať na výživu sumou 50 eur mesačne. Celkovo bol tak otec prispievať na výživu oboch synov v sume 140 eur. Rovnakou sumou je matka zaviazaná prispievať na výživu syna G., preto si rodičia výživné v rovnakej sume navzájom neplatia.

25. Teda od poslednej úpravy výživného v prípade oboch detí uplynulo viac ako 7 rokov.

26. Pokiaľ ide o zmenu pomerov na strane maloletých, tak mal. X. bol v čase poslednej úpravy žiakom prvého stupňa základnej školy, teraz základnú školu končí. Mal B. mal v čase posledného rozhodnutia zhruba 1 rok, pričom teraz je žiakom prvého stupňa základnej školy. Výdavky mal. Olivera tvoria výdavky najmä na školu cca. 20 eur mesačne, ďalej zvýšené výdavky na stravu, nakoľko mal. X. má alergiu na laktózu, a to v sume 150 eur mesačne. Na ošatenie, obuv, hygienické potreby má náklady 80 eur mesačne a na telefón 20 eur. Od nového školského roka nastupuje na strednú školu, čím sa mu výdavky ešte zvýšia. V prípade mal. B., tak tento je žiakom prvého stupňa základnej školy. Na školské pomôcky má mesačné výdavky 20 eur mesačne, strava v škole 31 eur mesačne, strava doma 80 eur. Na ošatenie, obuv, hygienické potreby má výdavky 70 - 90 eur. Na krúžky nemá matka žiadne výdavky.

27. Ďalej súd mal za preukázané, že maloletí toho času nie sú schopní sami sa živiť, pretože ešte študujú, nemajú žiaden príjem. Súd zdôrazňuje, že vyživovaciu povinnosť voči dieťaťu majú rodičia (matka i otec), pričom platí, že súd individuálne skúma možnosti, schopnosti a majetkové pomery, životnú úroveň, počet a výšku iných vyživovacích povinností každého z rodičov, plnenie vyživovacej povinnosti aj osobnou starostlivosťou o dieťa a starostlivosťou o dieťa a starostlivosťou o domácnosť, ktorej členom je dieťa.

28. Súd skúmal osobné a majetkové pomery oboch rodičov. Maloletí boli zverení do osobnej starostlivosti matky, s ktorou žijú v spoločnej domácnosti, osobnú starostlivosť tak zabezpečuje matka. Príjem matky je momentálne vo výške 1 300 eur a rodinné prídavky. Mesačné náklady na bývanie sú v sume 230 eur, internet platí zvlášť 28,15 eur mesačne. Telefón pre seba a syna X. je 45 eur mesačne. Cestovné výdavky má v sume 150 eur mesačne. Spláca pôžičku na trovy právneho zastúpenia 100 eur mesačne. Výdavky na stravu pre ňu sú vo výške cca. 100 eur mesačne. Potom má bežné výdavky spojené s hygienickými potrebami, ošatením obuvou.

29. Pokiaľ ide o príjem otca, tak otec má príjem v sume 1000 eur mesačne a okrem toho má živnosť, z ktorej v súčasnej dobe príjem nemá, nakoľko sa jedná o poskytovanie pohostinských služieb, teda odvetvie, ktoré bolo pandémiou najviac postihnuté. V súčasnej dobe sa už opatrenia uvoľňujú, teda je predpoklad príjmu aj z tejto činnosti, pretože žiaden podnikateľ nebude prevádzkovať živnosť, z ktorej nemá zisk, nakoľko účelom podnikania je dosahovanie zisku. Výdavky otca predstavujú náklady na bývanie v sume 300 eur, čo je polovica nákladov na bývanie, nakoľko jeho manželka, ktorá spoločne so svojimi dcérami žije s ním v spoločnej domácnosti, je povinná podieľať sa na polovici nákladov na bývanie, ktoré sú v súčasnej dobe 600 eur. Rovnako je to aj v prípade stravy, otec má tak výdavok 200 - 250 eur mesačne. Ďalej má výdavky na telefón pre seba 20 eur a syna G. 25 eur, 22 eur internet. Synovi G. platí internát + stravu na internáte v sume 100 eur, cestovné + vreckové 80 eur, lieky pre syna 20 - 30 eur. Potom bežné výdavky na ošatenie, obuv, hygienické potreby pre seba i syna. Na výživné pre syna mal. G. je matka povinná prispievať sumou 140 eur, avšak túto sumu má on platiť a výživné pre mal. X. a mal B., preto si výživné navzájom neplatia.

30. Otec sa synmi v súčasnej dobe stretáva sporadicky, nepravidelne a minimálne, avšak aj z dôvodu pretrvávajúcej pandémie Covid-19. Naposledy sa otec so synmi stretol v septembri 2021. Zároveň

okrem výživného a darčekom na Vianoce, či sviatok na výživu synov dobrovoľne neprispieva. Ako milujúci rodič by mal vyvinúť maximálnu snahu k tomu, aby svojmu dieťaťu mohol poskytovať primerané výživné zodpovedajúce jeho potrebám, pokiaľ s ním nežije v spoločnej domácnosti a osobne sa o neho nestará. Súd poukazuje na to, že cieľom výživného je zvyšovať mieru rodičovskej zodpovednosti tým, že pred potreby rodiča kladie zákon potreby dieťaťa, preto každý rodič má v prvom rade zabezpečiť výživu. Zároveň výživné je prednostná pohľadávka a cieľom výživného je zvyšovať mieru rodičovskej zodpovednosti tým, že pred potreby rodiča kladie zákon potreby dieťaťa, preto každý rodič má v prvom rade zabezpečiť výživu dieťaťa a až následne má právo využiť zostávajúce finančné prostriedky na svoje potreby. Súd preto rozhodol o určení výživného a určil výživné od podania návrhu, t. j. od 20. 01. 2020 v sume 120 eur mesačne na mal. syna X. a 80 eur mesačne na mal. syna B.. Súd mal za preukázané, že je v možnostiach otca platiť takto určené výživné. Zároveň samotný otec na pojednávaní voči takejto výške výživného nemal výhrady.

31. V prevyšujúcej časti návrh navrhovateľky ohľadne zvýšenia výživného na mal. X. zamietol, nakoľko súd prihliadal aj na výdavky maloletého syna X.. V prípade mal. B. súd určil výživné, tak ako matka žiadala po poslednom upresnení.

32. Taktiež súd poukazuje na skutočnosť, že základné náklady, ktoré súvisia s ošatením, obuvou, hygienickými potrebami, nákupom drogérie a kozmetiky, nemusia byť exaktne preukázané. Tie sú teda považované za nejaké základné nevyhnutné. Rovnako súd prihliadol aj na to, že osobnú starostlivosť maloletého zabezpečuje výlučne matka, nakoľko otec sa so synom nestretáva a teda osobnú starostlivosť matky a tieto plnenia nemateriálnej povahy pripočítal matke na plnenie vyživovacej povinnosti. Okrem výživného dobrovoľne inou sumou neprispieva.

33. Pri určení výšky vyživovacej povinnosti otca k maloletému súd vychádzal z majetkových a príjmových pomerov oboch rodičov, ktoré v konaní zistil, berúc do úvahy skutočnosť, že pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o maloleté dieťa osobne stará a na to, aká peňažná suma je potrebná na úhradu odôvodnených potrieb dieťaťa. Medzi odôvodnené potreby dieťaťa sa pritom radia jednak potreby základné, medzi ktoré patrí napr. stravovanie, ošatenie, hygiena, školské výdavky, cestovné do školy, pomerná časť nákladov na bývanie, náklady na zdravotnícku starostlivosť, ako aj potreby v širšej miere prispievajúce k rozvoju osobnosti mladého človeka, ako sú napr. kultúra, šport, mimoškolské aktivity, záujmy, záľuby, prázdninové pobyty, to všetko primerané veku. U detí útlejšieho veku sú to aj všetky predmety stimulujúce ich fyzický a mentálny rozvoj (napr. hračky). Miera týchto potrieb je odstupňovaná a závisí predovšetkým od veku dieťaťa a jeho zdravotného stavu, pričom ak to možnosti a schopnosti rodičov dovoľujú, má výživné zabezpečovať dieťaťu primeraný podiel na výhodách, ktoré dovoľujú možnosti rodičov. Na druhej strane uspokojovanie odôvodnených potrieb maloletého dieťaťa je vždy limitované možnosťami, schopnosťami a majetkovými pomermi rodičov, pričom sú rozhodujúce predovšetkým reálne zárobkové schopnosti a možnosti každého z rodičov, ktoré sú dané nielen ich subjektívnymi vlastnosťami, t. j. vekom, zdravotným stavom, najvyššie dosiahnutým vzdelaním, praxou, odbornosťou, počtom vyživovacích povinností, u samostatne zárobkovo činnnej osoby tiež mierou pracovnej aktivity, kvalitou práce a schopnosťou uplatniť sa v konkurencii, ale aj okolnosťami objektívneho charakteru, najmä pracovnými príležitosťami primeranými vlastnostiam rodičov.

34. Súd neprihliada len na skutočné (faktické) príjmy povinného, ktoré dosahuje v čase vyhlásenia rozsudku, ale vychádza z jeho potenciálnych príjmov, to znamená príjmov, ktoré povinný (potenciálne) mohol mať vzhľadom na svoj vek, zdravotný stav, schopnosti, stupeň dosiahnutého vzdelania a jeho zamerania, prax, jazykové znalosti, dopyt na trhu práce. Preto súd určil výživné do budúcnosti vo vyššej sume ako žiadal otec, nakoľko má za to, že otec, a to s poukazom na vyjadrenie zamestnávateľa, sa sám pripravil o stabilné zamestnanie a pravidelný príjem, pričom táto skutočnosť nemôže byť na ťarchu maloletým deťom.

35. V tejto súvislosti súd poukazuje na rozhodovaciu prax súdov v poslednom období, podľa ktorej by sa výživné zamestnaného rodiča malo pohybovať v rozpätí 20 - 30 % jeho priemerného čistého príjmu (samozrejme s možnosťou rôznych modifikácií, najmä v závislosti na počte vyživovacích povinností či potrebách jednotlivých výživou oprávnených, ale aj povinných osôb). Hoci na území SR neexistuje tabuľková úprava výšky výživného, z ktorej by bolo možné vychádzať a určenie výživného je zo zákona potrebné posudzovať individuálne s ohľadom na okolnosti prípadu, je možné ako pomocné

kritérium, vzhľadom na podobnosť právneho prostredia pri určovaní jeho výšky, zobrať do úvahy materiál Ministerstva spravodlivosti ČR z roku 2010 pod názvom „Doporučená výchozí rozmezí pro stanovení výše výživného za účelem jednocení rozhodovací praxe soudu v otázkach výživného na nezaopatřené děti“

36. Teda ak súd pristúpil vzhľadom na vek syna X. (skoro 15 rokov) a mal. B. (skoro 9 rokov) k zohľadneniu strednej hranice percentuálneho podielu vyživovacej povinnosti otca voči synovi B., ktorá je v rozpätí od 13 - 17 % pri veku od 6 do 9 rokov a voči synovi X., ktorá je v rozpätí od 15 - 19 % pri veku od 6 do 9 rokov, podľa príjmu otca, ktorý je 1 000 eur, tak 13 % z čistého príjmu otca v prípade mal. B. predstavuje 130 eur a v prípade mal. X. 16 % z čistého príjmu otca predstavuje 160 eur, čo sú v oboch prípadoch o dosť vyššie sumy výživného ako súd určil výživné pre maloletých synov.

37. Súd priznal výživné od 20. 01. 2020, teda podania návrhu na súd. Zároveň súd vypočítal otcovi aj dlžné výživné u mal. X. i u mal. B. za obdobie od 20. 01. 2020 do 15. 01. 2022 v celkovej sume 1 461,30 eur. Otec za rozhodné obdobie dobrovoľne žiadnou sumou neprispel. U každého syna súd zvýšil výživné o 30 eur mesačne, teda za mesiac január 2020 priznal synom súd výživné v pomernej časti za 11 dní mesiaca január (10,65 + 10,65 eur) a 24 mesiacov 02/2020 - 01/2022 (24 x 30 + 24 x 30), čo je celkovo 1 461,30 eur. Vzhľadom na výšku dlžného výživného na bežné výživné, ktoré celkovo činí čiastku 1 461,30 eur na oboch synov, platobné schopnosti otca, ako aj súčasné pomery matky, povolil splatenie dlžného výživného na bežné výživné pre mal. X. i mal. B. formou mesačných splátok spoločne vo výške 30 eur mesačne, a to pod hrozbou straty splátok, počnúc mesiacom marec 2022, spolu s bežným výživným. Zároveň vzhľadom na finančné možnosti otca, súd mal za to, že takto umožnené splatenie dlžného výživného formou splátok nijako neohrozí zabezpečovanie základných potrieb otca.

38. Otec s dlžným výživným nesúhlasil, avšak je potrebné uviesť, že nárok na priznanie výživného vzniká už samotným podaním návrhu, a to v zmysle § 77 ods. 1 zákona o rodine, čiže priamo zákon stanovuje začiatok lehoty pre priznanie výživného. Otcovi bol doručený návrh na začatie konania, teda mal vedomosť o návrhu matky, aj o dátume podania a výške vyššieho výživného, pričom otec za dané obdobie ani raz dobrovoľne neuhradil žiadnu sumu nad rámec súdom určeného výživného, napriek tomu, že mal rovnako vedomosť, že pomery jeho synov sa od posledného rozhodnutia zmenili, nakoľko túto skutočnosť nepoprel ani na pojednávaní. Dokonca už v čase podania návrhu uplynulo skoro 6 rokov od posledného rozhodnutia, čo je dostatočný čas na posúdenie zmeny pomerov. A pokiaľ ide o dĺžku konania, tak jednak ju ovplyvnila pandémia, návštevy u psychológa, s ktorými súhlasili obaja rodičia a tiež nepriaznivý zdravotný stav matky, ktorá bola dlhší čas PN.

39. O trovách konania súd rozhodol v zmysle § 57 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilného mimosporového poriadku tak, že žiaden z účastníkov konania nemá nárok na ich náhradu.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu je možné podať odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia prostredníctvom tunajšieho súdu na Krajský súd v Prešove.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo

h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolať proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Odvolať možno odôvodniť aj tým, že súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci.

Odvolať dôvody možno meniť a dopĺňať až do rozhodnutia o odvolaní.

V odvolacom konaní možno uvádzať nové skutkové tvrdenia a predkladať nové dôkazné návrhy.

Ak nebude povinnosť uložená týmto rozhodnutím splnená v stanovenej lehote, možno sa jej splnenia domáhať návrhom na vykonanie exekúcie podľa osobitného predpisu, a ak ide o výkon rozhodnutia vo veciach starostlivosti o maloleté deti, mimo peňažnej povinnosti, výkon rozhodnutia o návrat maloletého do cudziny podaním návrhu na výkon rozhodnutia podľa Civilného mimosporového poriadku.